

Українська література в 1906 році.

Разом з появою на Україні російській української преси настала змога з 26 квітня р. 1906 друкувати й українські книжки різного змісту,—не саму лишень беллетристику, як це тільки й можна було на підставі тайного указу з р. 1876. З'являються у нас підручники, наукові й публіцистичні книжки, популярні брошури, пристосовані до потреб часу і. т. и. Одначе число їх в р. 1906 не було таке імпонуюче, як того можна було сподіватися, і галицькі видавня і в минулому році, так само як і в попередні роки, перевисшили значно літературну продукцію України російської. Одначе в огляді нашому ми не розрізнятимем виданнів загрянншних од наших і подаватимем їх спільно під окремими рубріками, як літературу, що не одрізняється тепер, як було досі, зовнішньою формою — „общерусскимъ“ правописом—од галицького фонетичного: тепер мало не всі видання українські друкуються правописом фонетичним.

I. Археологія і історія.

Наукові праці з поля археології та історії, які повиходили в 1906 році минулого року, мало не всі—відбитки з „Записок Наукового Товариства“ та з „Наукового Збірника“, присвяченого проф. М. Грушевському. Усього з археології та історії України вийшло 32 книжки або брошури, всі у Львові,—іні одної в російській Україні.

Вадим Щербанівський. *Деревляні церкви на Україні й їх типи* (відбитка з LXXIV т. „Записок Н. Т. ім. Шевч.“), стр. 1—22 (з 26 малюнк-

тами). Автор об'їздив 99 сіл в повітах Сквирському, Бердичівському, Липовецькому, Таращанському, Київському та Радомисльському і подає знімки та пояснення про церкви однобанні, двоухбанні, трьохбанні, п'ятибанні і дев'ятибанні з XVII та XVIII в. в.

Еміль Шіпер. *Політична історія Палестини від 175 р. перед Христом до 135 по Христі.* Перекл. М. Лозинський, Львів, ст. 306, 8°.

М. Грушевський. *Історія України—Руси. Т. V, частина II,* ст. 385—686, 8°. (Збірник істор.-філософичн. секції Науков. Товариства ім. Шевченка, т. IX). В цей том (II частина) увійшло: Організація церковна, утворення уніятської церкви, примітки, показчик імен і річей. В перших двох розділах подано огляд церковного життя на Україні в XIV—XVI ст.: історія православної церкви й її устрою та відокремлення од неї уніятської церкви (Берестейський Собор 1596 р.). Історію культурно-просвітнього й літературного руху, викликаного підупадом православної церкви й заведенням унії, подано буде в дальшому томі разом з історією культурного життя в тих століттях.

Науковий Збірник, присвячений професорови Михайлови Грушевському з нагоди й прихильниками з нагоди його десятилітньої наукової праці в Галичині (1894—1904). I—VIII, 1—604, 8°. Про зміст цього збірника не говорю окремо, бо всі статті з нього вийшли відбитками і згадані будуть в цьому огляді на своєму місці.

Роман Заклинський. Пояснення одного темного місця в „Слові о полку Ігоревім“. Передрук з „Ціла“. Львів., ст. 46, 8°.

Юрій Жаткович. *Нарис історії тлумецького монастиря на Угорській Русі,* ст. 1—4. Відб. з „Науков. Збірн., присвяченого проф. М. Грушевському“. Монастир цей засновано ще перед XII стол. на правому боці р. Тиси. в теперішнім сьоготським повіті, Марамо-ронського комітату

Др. Мирон Кордуба. *Молдавсько-польська границя на Покуття до смерті Стефана Великою,* ст. 27 (Відб. з „Науков. Збірн., присвяч. проф. М. Грушевському“).

Др. Франко. *Причинки до української ономастики,* ст. 34 (Відб. з „Науков. Збірн., присвяч. проф. М. Грушевському“). Автор, на підставі самих лише прізв'яз в історичних актах, будує цілу теорію про еволюцію форми землеволодіння, про постановя і розвій дворниц в Галичині в XVI—XVII стол.

Іван Крипякевич. *Русини власителі у Львові в першій половині*

XVII в., ст. 18. (Відб. з „Науков. Збірника, присвяченого проф. М. Грушевському“).

Матеріали до історії суспільно-політичних й економічних відносин західньої України. *Зібрав і видав Михайло Грушевський. Частина I.* (Видання Археографічної Комісії Наук. Тов. ім. Шевчен. Ст. XV+182. 8°). Це передрук з 63, 64 і 69 т. т. Зап. Н. Тов. ім. Шевч. Зібрано тут 132 документи XIV—XVI в. (перший—1361 р. останній—1574). Документи зібрано видавцем у львівським краєв. у київським головнім, у варшавським головнім і московським міністерства справедливости архівах.

Др. С. Гінтер. Історія географічних відкрить у XV—XVI ст. З географічн. карт. Перекл. з німецького М. Чайковський. стр. I+160, 8°.

Василь Доманицький. *Чи була реформа Баторія*, ст. 12. (Відбитка з „Науков. Збірника, присвяченого проф. М. Грушевському“). Зведено до-купи відомости про так звану „реформу“ Баторія і ще раз зазначено, що жадної реформи Баторія, про яку говорять українські літонисці, не було.

Левко Маячанець. *Про шлюб на Україні-Руси в XVI—XVII століттях*, ст. 64. 16°. Цінна праця визначного українського історика, укритого під псевдонимом. Видрюкована вона була вперше в журналі „Зоря“ р. 1894.

Осип Чайковський. *Початки кетманування Петра Конашевича Самойдовича*, ст. 8 (Відбитка з „Науков. Збірника, присвяченого проф. М. Грушевському“).

Будзиновський В. *Хмельниччина в Галичині*. На підставі матеріалу зібраного і обробленого д-ом С. Томапівським. Львів, стр. 48, 8°.

Денис Коренець. *Повстання Мартина Пушкаря*, ст. 32. (Відбитка з „Науков. Збірника, присвячен. проф. М. Грушевському“).

Василь Герасимчук. *Перед чуднівською капмацією* (Відб. з „Науков. Збірн., присвяч. проф. М. Грушевському“).

Стефан Томашівський. Словацький висланик на Україні (1708—1709), ст. 48 (Відб. з „Науков Збірн., присвяч. проф. М. Грушевському“). Дуже цінне джерело для внутрішн. історії лівобічн. України на початку XVIII ст.

Федір Голійчук. Филип Орлик в Галичині, ст. 6 (Відб. з „Науков. Збірн., присвяч. проф. М. Грушевському“).

Іван Джиджора Реформи малоросійської колегії на Україні в 1722—3 р.р., ст. 22 (Відб. з „Науков. Збірн., присвяч. проф. М. Грушевському“). Автор доповниє прогалину в так званих „пунктах Вельяминова“, які видрюковала давніше А. Ефименко в «Кіевской Старині».

Іван Джиджора. Україна в першій половині 1738 р. ст. 14. (Відбитка з „Записок Н. Тов. ім. Ш., т. 69“).

Володимир Гнатюк. Зносини Українців із Сербами, ст. 36. (Відбитка з „Науков. Збірн., присвячен. проф. М. Грушевському“). Автор говорить про зносини особисті і літературні, почавши з XI і до XVIII ст.

Іван Созанський. До історії участі іалицьких Русинів в словянськїм конгресі в Празі 1848 р. (Відбитка з „Записок Наук. Тов. ім. Шевченка, т. LXXII“). У Львові, 18, 8°.

Михайло Зубрицький. Велика родина в Мшанци, Старосамбірського пов. (Відбитка з „Записок Н. Т.“, т. 73). Льв., стр. 6, 8°.

Іван Крипякевич. Автобіографія Холмського священника з першої половини XIX віка (Відбитка з „Записок“, т. 73). У Львові, 16, 8°.

Михайло Зубрицький. Пацкарство бакуну (тютюну) в горах у Галичині в XIX ст., ст. 24 (Відб. з „Науков. Збірн., присвяченого проф. М. Грушевському“).

Іван Кревецький. Цуцлівська тривога в 1848 р. Причинки до історії останніх днів панщини в Галичині, ст. 38 (Відб. з „Науков. Збірн., присвяч. проф. М. Грушевському“).

Іван Кревецький. Аграрні страйки і заколоти у східній Галичині в 1848—49 р.р., ст. 23. (Відбитка з фелетону в „Ділі“).

Іван Кревецький. З виборчого руху у східній Галичині в 1848 р. (Вибір Івана Капуцака), ст. 16. (Відб. з „Записок Наук. тов. ім. Шевч.“, т. 70).

Іван Кревецький. До історії організованя національних гвардій в 1848 р. Польська „нелегальна“ гвардія в Станіславові. (Відб. з „Записок Н. Т.“, т. 73). У Львові, 18, 8°.

Ш. Сеньобо. Церква й католицькі партії в XIX ст. Переклав Ів. Кревецький, ст. 76. У Львові (Літерат.—Наук. Біб., с. II, 133—134).

Е. Цеклер. Закон Єзуїтів. Перекл. з німецьк. Д. С. Стр. 133, у Львові. В книжці цій подано історію засновання, розвитку і діяльності ордену Єзуїтів, вкінчаючи XIX ст.

II. Історія літератури і мови.

Усього вийшло 35 великих та малих праць,—переважно видання „Наукового Товариства імени Шевченка у Львові“. Зпосеред цього числа — 6 на Україні російській (у Києві), 2—у Жовкві, решта у Львові.

Володимир Лесевич. *Помнянське Із'ям, пам'ятка боротьби східних культур за перевагу в греко-римській світі*, ст. 12. Відб. з „Науков. Збірн., присвячен. проф. М. Грушевському“).

Др. Іван Франко. *Наливайко в мідянім биці. Причинок до історії легенди* (Відб. з „Науков. Збірника, присвяч. проф. М. Грушевському“). Автор показує, як на джерело для цієї легенди, на світову легенду, приложено до Акраганського тирана Фалариса, що палив, як каже Піндар, своїх ворогів у мідяному бику.

Пам'ятки українсько-руської мови і літератури. Видас археографічна Комісія Наук. Тов. ім. Шевченка, том. IV. Апокріфи і легенди з українських рукописів. Зібрав, урядкував і пояснив Др. Іван Франко. Том. IV. Апокріфи есхатологічні. Стр. XLV+524, 8°.

Франко Ів. *Откровеніє св. Степана (Студія над одним мало відомим апокрифом)*. (Відбитка з журн. „Кієвская Старина“).

Др. Ів. Франко. *Святий Климент у Корсуні, причинок до історії старохристиянської легенди*, стр. XVII+307. (Відб. з „Записок Наук. Т. ім. Шевч.“). Вельми цінна праця, вихідною точкою для якої послужили корсунські легенди про Климента папу та їх розширення на Русі і культ Климента в руській церкві. Автор уживає порівняної методи, розглядаючи корсунські легенди поруч з західними легендами про Климента.

Зенон Кузеля. *Угорський король Матвій Корвін в славянській устній словесности*. Розбір мотивів звязаних із його іменем, стр. 154 (Відб. з „Записок Н. Тов. ім. Шевч“, т. т. 67—70).

Зенон Кузеля. *Славянські балади на тему: Хлопець перебирається в жіночу одіж*, або каже себе занести в мішгу до кімнати дівчини, щоб її звести. Стр. 38 (Відб. з „Науков. Збірника, присвяч. М. Грушевському“).

Щурат В. *Пereгринация или Путь до Иерусалиму Даниила Архимандрита Корсунского з Білою Россію. Середновічна пам'ятка староруської літератури в редакції XVI в.* Жовквіа, стр. 42.

Др. В. Щурат. *Грунвальдська пісня (Bogurodzicza dzewicza). Пам'ятка западно-руської літератури XIV в.* Жовквіа, стр. 52 (на

окремій картці фотографичний знімок тексту Матія з Грохова). Автор сиджується довести, що з боку мови і змістом своїм „Vogurodzica“ не спеціально польський твір, а церковно-славянський, в білоруській традиції.

Проф. А. Кримський. *Деякі певні критерії для діалектологічної класифікації староруських рукописів 8—64* (Відб. з „Науков. Збірника, присвяченого проф. М. Грушевському“). Цінна стаття, в якій автор виказує хиби де-яких дослідників (найбільше А. Соболевського), що залічують до українських рукописів (XII—XVII ст.) такі, які або великоруські, або білоруські.

Памятки українсько-руської мови і літератури, видає Археологічна Комісія Наукового Товариства імені Шевченка. Том V. Памятки полемічного письменства кінця XVI і поч. XVII в. Др. Кирило Студинський. Том. I, стр. LXII—314. Цінна збірка матеріалів (передруків рідких брошюр та рукописних праць), які стосуються до історії унії в 2-й половині XVI та на початку XVII ст.

Володимир Перетц. *Українські питання в освітленню польського поета XVII в.*, стр. 18. (Відбитка з „Запис. Наук. Тов. ім. Шевч.“ т. 71). Автор подає гадки про козацтво і Україну в віршах Є. В. Коховського (1630—1699).

Стороженко М. Нарис історії Західно-Європейської літератури кінця, XVIII ст. Львів. Видання „Укр.-руської Видавн. Спільки“.

Др. Іван Франко. *Пісня про Правду і Неправду, історично-літературна розвідка.* Ст. 66 (Відб. з „Запис. Наук. Тов. ім. Шевч.“, т. 70). Дуже солідна праця, оперта на джерельному матеріалі.

Франко Іван. *До історії українського вертепа XVIII в.* (Відбитка з „Записок“, т. 71—73). Льв. 152, 8°.

Іван Созанський. *До біографії й літературної спадщини Івана Вашкевича*, стр. 8 (Відбитка з „Записок Наук. Тов. ім. Ш.“, т. 69—70).

Михайло Тершаковець. *Причинок до студії над М. Пашкевичем*, стр. 14 (Відб. з „Науков. Збірн., присвяченого проф. М. Грушевському“).

Сергій Єфремов. *Офіційна російська критика на Шевченка з 1865 р.*, стр. 10. (Відб. з „Науков. Збірника, присвячен. проф. М. Грушевському“.) Про оборону Шевченка урядовцем Канністом.

Мировець В. *Твори Віктора Забіли.* Київ, стр. 93, 8° (Відбитка з «Кіевск. Старини»). Зредагував і вступну статтю додав В. Мировець.

Писання Юрія Осипа Федьновича. Перше повне критичне видане. Том III, I. А. Драми (Видав. фільологічна секція Наук. Тов. ім. Шевч. Т. III). Стр. XX+456, 8°. В цьому томі уміщено: передмова (редактора О. Колесси), 2) Так вам треба, 3) Довбуш (у 3 редакціях), 4) Як козам роги виправляють.

Розвідки Михайла Драгоманова про українську народню словесність і письменство. Злагодив М. Павлик. Том. III. Ст. 6+362, 8°. (Збірник фільологічної секції Наук. Т. ім. Шевч. т. VII). Цей збірник ведеми цінних фольклорних праць М. Драгоманова містить в собі праці, розкидані по часописях російських, галицько-українських, французьких, англійських, італійських та болгарських. Для деяких статей видавець одержав рукописні оригінали та поправки самого автора, через що це видання має ще більшу ціну.

Будзиновський В. Козаки у Степана Руданською, з поясненнями В. Будзиновського. Львів., стр. 52, 8°.

Будзиновський В. Козацькі часи в народній пісні, з замітками В. Будзиновського. Львів, 327, 8°. Зміст: I. Пісні думи про боротьбу з татарами і турками. II. Про боротьбу козацтва з Польщею. III. Про знищення Запорозжя.

Михайло Мочульський. Олександр Колосський. Біографічно-літературний нарис. стр. 14 (Відб. з „Науков. Збірн., присвяч. проф. М. Грушевському“).

Др. С. Томашівський. Володимир Антонович. Його діяльність на полі історичної науки. З нагоди ювілею. Стр. 98. Відбитка з „Літерат.-Науков. Вістника“),

В. Доманицький. Володимир Антонович. З нагоди 45-літньої ювілею наукової і громадської діяльності, стр. 20 (з портретом ювіляра) (Відбитка з журналу „Нова Громада“). У Кїві, 20, 8°.

Володимир Гнатюк. Народня пожива на Бойківщині, стр. 20. (Відб. з „Науков. Збірника, присвяч. проф. М. Грушевському“).

Др. Хв. Вовя. Кавказ і Карпати. Де які проби етнольоічних зближень, стр. 6 (Відб. з „Науков. Збірн., присвяч. проф. М. Грушевському“).

Коломийки, т. II. Зібрав В. Гнатюк. (Етнографічний Збірник, т. XVIII), стр. 316, 8°. Д. Гнатюк зібрав надзвичайно цінну, грядіозну збірку (до 10 000). Коломийок, яких виїде 5 або 6 томів. Зведені до купи в систему, коломийки одівають в собі сучасне народне життя, громадське і індивідуальне, у всіх його проявах, даючи

свідощтво про здорову, чисту, рухливу і невтомно творчу душу нашого народу.

Галицько-руські народні мелодії, зібрані на фонограф Йосифом Роздольським. Списав і з редагував Станіслав Люкевич. Часть I. Стр. ХХШ+187, 8°.

Матеріали до українсько-руської етнології. Т. VIII. Дитина в звичаях і віруваннях українського народу. Матеріали з південної Київщини, зібрав Мр. Г. Обробив др. Зенон Кузеля. У Львові. Ст. VIII+VI+222, 8°.

Мартинович П. Українські замиси. Київ, стр. 317 (одбитка з журн. „Кіевская Старина“).

Демущий П. Народни українські писни. В Кийнвщынн замисавь голось и слова П. Демущькый. Частына перша. К. 1905 (вийшла р. 1906), стр. XI+68+II.

О. Пчілка. Українські узори (альбом), Київ, видання 3-є.

III. Критика, публіцистика, філософія, право та економіка.

Усього 25 книжок та брошюр, з них—6 на Україні російській (5—у Києві, та Петербурзі), 2—в Чернівцях на Буковині, решта—у Львові.

Др. Люйо Brentano. Етика і народна господарка в історії. З німецьк. переклав Микола Левицький. (Бібліотека для суспільних наук. Ч. I). Чернівці, 46, 8°.

Бах. Економічні нариси. З російського переклав І. К. Видавництво „Праця“. Стр. 80. 36°.

Бебель А. та Пернерсторфер Е. Національна та інтернаціональна ідея. Переклад з німецької мови. З передмовою і додатком Б. Грінченка. У Києві, стр. 2+38 (відбитка з „Нової Громади“).

Пр. Др. Ол. Колесса. В честь Т. Шевченка. Промова виголошена на концерти в сорок п'яті роковини смерти поета у Львові дня 17 мая. Львів, стр. 20.

Драгоманов М. Шевченко, українофільство й соціалізм. Дуже цінна праця, з предмовою Івана Франка. Львів, стр. XII+158. (Літер. Наук. Бібл. С. I. ч. 87). Передрюк з женеv. „Громади“. Дуже цінна праця для оцінки поглядів і діяльності Шевченка.

Драгомонов. Колаки. Львів, стр. 50, in, 16°. (Літерат.-Наук. бібліот. ч. 122). Праця була надрукована р. 1887 по німецьки, в загальній енциклопедії Ерша і Грубера. Тепер звідти її перекладено.

Драгоманів М. Літературно-суспільні партії в Галичині (до р. 1880). Львів.

Драгоманов М. *Рай і поступ.* Видавництво „Ранок“. Київ., стр. 95. Передрюк цієї книжки—велике придбання для української літератури. Її з великим інтересом і котристю для себе прочитає і інтелігент, і розвинутий селянин.

Ф. Сірко. Т. Шевченко і його думки про громадське життя. Львів, стр. 100, in 16°. (Літер.-Наук. Бібл., ч. 123). Це передрюк з 4 книжки колишньої Женевської „Громади“. До цієї праці Драгоманов поробив примітки, а з приводу її написав чималу працю „Шевченко, українофіли і соціалізм“.

Листи Данила Танячкевича до Михайла Драгоманова (1876—1877). *Зладиз і видав М. Павлик.* Львів. Стр. 36.

Листи М. Драгоманова до Івана Франка і інших. (1881—1886). Львів, стр. 12+272, 8°. Дуже цінна збірка листів, яка малює нам громадське галицько-українське життя тогочасне і кидає світло на деяких головніших українських діячів.

Барвинський О. *З останніх десятилітій ХІХ віку.* (Відбитка з „Руслана“). Львів, 40, 16°.

Павлик М. *Москвофільство та українофільство серед австроруського народу.* Львів, стр. 82.

Павлик М. *Із за загальною виборчою права в Австро-Угорщині.* Чернівці, стр. 12. З друкарні тов. „Руска Рада“.

Іван Джиджора. *З новійшої української історіографії (А. Ефименко. Южная Русь, I—II),* стр. 24. (Відбитка з 71 тому „Записок Наук. Тов. ім. Шевченка“).

Причинки до історії „Народного Дому“ у Львові, стр. 56, 16°. (передрюк з „Діла“).

Михайло Лозинський. *Маркс-Енгельс-Либнехт про відбудоване Польщі.* Стр. 18 (Відбитка з „Науков. Збірника“, присвяч. проф. М. Грушевському“).

Б. Грінченко. *Якої нам треба школи.* У Києві. Стр. 36, 16°. (Відбитка з „Громадської Думки“).

Б. Грінченко. *Народні вчителі і українська школа.* Видання „Громадської Думки“, стр. 50 (див. про неї в 1 книжці „Україна“).

Б. Грінченко. *Тяжким шляхом. Про українську школу.* (Відбитка з газети „Рада“), стр. 96 (див. про неї в 1 книжці „Україна“).

Письмо українських селян-радикалів із Галичини та Буковини до селян-послів російської Державної Думи в Петербурзі. Видав М. Павлик. Львів, стр. 15, in 16°.

Правник. *Реформа виборчого права в Австрії.* (Відб. з „Часописи правничої і економічної“, т. IX), Льв., 13Е, 8°.

Василь Панейко. *Трест. Правно-економічний нарис.* (Відб. з „Часоп. правн. і економ.“, т. IX). Льв. 46, 8°.

Микола Бодруг. *Про заклади позбавляння* (Відб. з „Часоп. правн. і економ.“, т. IX). Льв. 46, 8°.

Яр. Ільницький, Ан. Дольницький, Л. Кульчицький. *Із судейської практики* (Від. з „Часоп. правн. і економ.“, т. IX). Льв. 28, 8°.

IV. Популярні видання.

Усього популярних книжок за рік 1906 вийшло українською мовою 62; з цього числа на Росію припадає 48, а саме: Петербург—17, Київ—19, Харків—5, Полтава—6, Житомир,—1, Гайсин—1, Острогоз—1, Москва—1. Заграницею тільки 14, а саме: у Львові—5, Чернівцях—4, Стрий—1, Жовкві—1, в Тарнополі—1, Вашківцях—1; в Америці, в Скрантоні—1.

Др. Іван Копач. *Що таке людське думання?* Відбитка з „Учителя“. Льв., стр. 50, 8°.

Який буває державний лад. *Переказала З. М.* Видавництво „Вик“, № 55. К. 71, 16°. Коштом книгарні „Кієвскої Старини“. Дуже добре і цікаво написана брошура.

Др. М. Л. *Про організації і держави.* У Чернівцях, стр. 34, 8° (Видан. Тов. „Руська Бесіда“. № 189).

І. Сигов. *Що таке народна воля?* З російськ. Видавництво „Праця“. Спб., 8 стр., in 16°. Дуже кенський переклад досить цікавої брошури Сігова.

Робочий день. *З Волохова переробив Б. М.* Харьк. 32, 16°. Вид. „Издат. Комитета Харьк. Общ. Грамотн.“, № 126.

Дікштейн. *Хто з чого живе.* Спб. стр. 29. (Видавництво „Боротьба“, ч. 2). Переклад брошури відомого популяризатора, польського соціал-демократа С. Дікштейна.

П. І. *Як збираються і куди повертаються народні гроші.* Видавництво „Праця“. Петерб. 26, 16°. Книжечку написано не погано і з знанням тієї справи, про яку автор узявся писати; в ній безліч дрюкарських та авторських помилок.

Полуботок. *8 годин праці.* (Переробка по Зейделю, Турову і Бюісонну). Спб., 13 стр. (Видавництво „Боротьба“, ч. 3).

К. Квітка. *Праві що до виборів. За В. Водовозовим.* Спб., стр. 36. (Видання „Благоторит. Общ.“, № 42).

К. Квітка. *Праві що до виборів. Книжка друга.* Спб., стр. 29. (Видання „Благотвор. Общ.“, № 43). Цінні брошюрки, написані зрозуміло і доступно для читача з простого люду.

К. Початки науки про праві конституційні. Вид. „Благотворит. Общ. изд. общепольных и дешев. книг“ № 47). Спб., стр. 64, in 16°.

Царський Маніфест 17 октября 1905 року. Спб., стр. 16, 16°. Популярно і добре написана брошюра, в якій пояснено, які права дає громадянству Маніфест 17 октября та як треба розуміти ті „волі“, що він заводить.

Ф. Д. Всенародня Установча Рада (Всенародное Учредительное Собрание). Видавн. „Боротьба“, № 4. Спб. 30, 16°.

Національна Рада. (*Епіграф: Борітеся—поборете!*). Изд. Н. Е. Парамонова „Донская Р'фч“, № 155. Спб., стр. 10, in 16°. Це уривок з історії великої французької революції,—уривок за для народу непопулярний і мало зрозумілий; переклад чи перерізка — кепський; зразок мови: „рiшучі людики“, „не-нависні вародові людики“.

Л. Мартов. *Новий закон. Переклад з російського.* Спб., 14 стр., in 16° (Видавництво „Боротьба“, № 1). Брошюра про російський виборчий закон з погляду вимагання вселюдського, рівного, простого і таємного виборчого права. В брошюрі багато дуже прикрих помилок, як і у всіх брошюрах видавництва „Боротьба“.

Що то було сказано у Царських Маніфестах видь 6 августа и 17 октября сего року. Житомірь. 10 стр. Книжечка підписана: „Сусида“. Імя цього автора стрічається цього року вперше, одначе слави українській літературі не зробить. Маніфести пояснено в напрямку „правового порядку“.

В Державній Думі. Видання „Громадської Думки“. У Києві, стр. 49. Книжка розіслана була передилатникам додатком до № 133 газети

Міститься в ньій: Мавіфест 17 жовтня, Тронна промова, Відповідь Думи на тронну промову, Деклярація міністерства, Промови членів Думи.

Де-що про автономію України. Харьків, 15 стр. Видаництво „Селянська воля“. (Передрюки з „Запоріжжя“ та Хлібороба“). Дві статійки: Як вільних козаків зроблено крєпаками та „Про автономію“. Обидві статійки не досить популярні і не досить добре написані.

П—ш М. Автономія України в світлі „соціал-демократичної критики. Відповідь т. П. Лукашевичу. („Вѣстникъ Жизни“, 1906, 1 и 2. П. Лукашевичъ: Украинскія національннн партіи). Відбиток з 4 числа „Вільної України. Спб., 24, 8°.

Як жив український народ. Коротка історія України. Київ, стр. 48, 8°. (Видавництво „Вік“, №56). Дуже гарно написана книжечка, що за кілька місяців розійшлася в числі 10.000 примірників.

Падалка Л. Про землю і людність в Русі-Україні. Полтава. Вид. „Рідного Краю“, № 3.

Б. Грінченко. Оповідання з української старовини. I. Київська держава і татарське лихоліття. У К., стр. 96, 8°. Дрюковалося поперед в „Громадській Думці“.

С. Баран. Многострадальний народ. Огляд історії українського народу (Видавництво А. Бончевського, Читальня. Ч. 23—24). Скрентон, Па. Ст. 48, 8°.

М. Драгоманов. Про українських козаків, татар та турків. З додатком про життя М. Драгоманова. Київ, стр. 64, 16°. (Видавництво „Просвіти“, Ч. 1). Це передрюк відомої книжки Драгоманова видрюкованої вперше р. 1876.

Кобзарські Думи. Вид. „Издат. Комит. Харьк. Общ. Грамотности“. № 125. Харьк., 8°, 16°. Подано 12 кобзарських дум з поясненням до них у примітках.

Михайло Лозинський. Гайдамаччина. З історії народніх рухів на Україні в 18-тїм століттію. Львів, стр. 46. Накладом Вячеслава Будзиновського. Популярна книжка, написана досить добре на підставі історичних монографій Антоновича і Шульгина. Автор, на жаль, не зачепив новіших матеріалів, що зьявилися на світ останніми часами.

Олександръ Македонський, великий войовникъ. Оповідання. Видавництво „Вік“. № 53. Коштом книгарні „Кіевской Старини“. К. 92+4, 16°. Брошюра написана цікаво, гарною мовою.

Д. Дорошенко. *Якь відкрито новий світъ.* Спб. стр. 55 (Видання „Благотворит. Общ. изд. общепол. и дешев. книгъ“, № 38). Користна книжечка, уміло написана; з боку форми—де які недогляди.

Ст—ний А. *Первоучители славянъ. (Про Кырыла и Мефодія).* Петерб., стр. 32 (Видавництво „Благотворит. Общества“, № 41). Брошюра написана популярно, чистою мовою; вадить тільки, що виклад якийсь обрубий, автор пише короткими реченнями, конспективно.

Д. Дорошенко. *На громадській роботі (про Пантелеймона Кулиша).* Спб., стр. 32 (Видавництво „Благотворит. Общества“, № 40). Брошюра написана популярно, зрозуміло і доступно для сільського люду.

Куліш П. *Листи з хутора.* Львів, стр. 86, in 16° (Літерат.-Наук. Бібліот. ч. 122). Подано тут. Лист I та II. Про городи і села; Лист III. Чого стоить Шевченко яко поет народвій; Лист IV. Про злодія в селі Гаківниці; Листъ V. Хто такий хуторянин? Додаток: Сіра Кобила.

Др. М. Л. *Спадковий порядок і тестамент в Австрії.* Чернівці, стр. 80, 8° (Видавництво „Руска Бесіда“, ч. 186—187).

Сусида. *Найважници хазяйски справи.* Розмови зь селянами на пяты вечорахъ (Про чоловіка.—Про право власности.—Про гроши и торговлю.—Про „правительство“). Київ, стр. 62, in 16°. Видання Ю. Череповського. Досить шкодлива брошюрка, яка має на меті затуманювання селянських голів.

Земельна справа вь Новій Зеландії (з додатком й одмінами з московської мови переказала М. З.). Київ, стр. 16, 16° (Видавництво „Просвіта“, ч. 2). Брошюра написана популярно і інтересно.

Ө. Загуменюкь. *Друге пысьмо родичамъ о земельныхъ вопросахъ.* Острогъ, стр. 10 (Року видання не поставлено, але дата на „пысьми“: 25 декабря 1905 г.).

Переход на хуторі. (Від Гайсинської Земської Управи). Гайсин, стр. 26, 16°. Анонімний автор брошюрки наводить цілу низку незлічаних благ, як що селяне заходяться та усі порозселяються по хуторах.

Демянко. Порада по хліборобству. 2 кв. Полтава.

В. Василенко. *Вжитки селянські по Полтавщині.* Видруковано коштом фонда імени О. О. Русова. Петерб., стр. 39 (Видання „Благотворит. Общества“, № 45). Книжка цікава: на числах показано сумне економічне становище селян. Не можна лишень не

пожалкувати на недогляд видавців на стр. 39, де автор допустив дуже немилий lapsus, а власне: „гайдамацтво (по письменному — „хульганство“). Невже ж то увесь гайдамацький рух оснований був на самому лишень руйнуванні та грабівництві? Невже ж в тому рухові не було ніякого ідейного підкладу?

В. Доманицький. *Селянська доля.* Київ, стр. 56, 16° (Передрюк з „Громадської Думки“). Про матеріальне (головно—земельне) становище селян в Західній Європі, в Росії та на Україні, з коротенькою історією кріпацтва в Європі і у нас.

В. Доманицький. *Товариські крамниці.* Спб., стр. 40. (Видавництво „Благотворит. Общества“, № 39). Про те, як засновувати „Потребительні Товариства“ по селах та як вести справи в них.

В. Доманицький. *Про сільську кооперацію.* (Про товариства потрібні на селі). Київ, стр. 40, 16° (Передрюк з „Громадської Думки“). Про те, як засновати товариства Позичково-Зберегальні, Кредитні, Сільсько-господарські та інші.

Іван Петрушевич. *Спількові крамниці сист. Родель.* („Крайцарове видання ім. Тар. Шевченко“). Чернівці, 1906, 15, 16°. Автор не дає ніяких фактів, ні чисел з приводу сільських крамниць, а просто, без жадних доказів, прикладає до них характеристику, що це „гнізда визиску і деморалізації, з яких найбільші зиски мають різні вороги та п'явки нашого народу (!)“.

Т—ич Василь. *Про ощадність.* З нім. перевів для руских селян Василь Т—ич. Чернівці, стр. 49. (Видавництво „Руска Бесіда“, ч. 182—183).

І. Лахно. *Про бжіл.* (Додаток до № 25 Часописі „Хуторянин“). Полтава, стр. 40, 8°.

Левицький М. *Як рятуватися при наглих випадках.* Київ, стр. 22, 16° (Відбитка з „Календаря Просвіти“, ч. 3). Дуже користна і давно потрібна книжечка, написана гарно и дуже популярно.

Гр. Коваленко. *Як ми боронилися від холери.* Оповідання. Стрий, стр. 34. Накладом „Ради Повітової“.

Горова Н. Василь Маторенко. Оповідання. Київъ, 56, 16°. Изд. К. Общ. Грамотности.

Горова Н. *Якъ берегтыся одъ хворобъ.* К. 16, 16°. Изд. Киевск. Общ. Грамотности. Обидві брошюрки написані, в формі оповідання, на медичні теми. Мова чиста, народня, читаються книжечки з інтересом.

Королевъ. *Якъ вибирати коня* и чого треба берегтися, його купуючы. Ветеринарного врача В. Королева. (Зъ 16 малюнками). Вид. «Издат. Комит. Харьков. Общ. Грам.» № 122. Х., 32, 8°. Користна книжечка, написана знавцем діла і народньої мови.

Королевъ В. К. *Сибирка (Телій)*. Ветеринарного врача В. К. Королева. Изд. Ком. Харьк. Общ. Грам. № 123. Хар., 27, 8°. Книжка виявляє знання автором того, про що він пише; написана гарною, простою мовою.

Демуцій. *Водобоязь* (бишенство, сказ, стеклызна). Київ, ст. 14, 8°. Брошура написано цікаво, тільки крученим правописом.

Др. Август Форель. *Гігієна першого і другого життя*. Переклав Др. Євген. Бурчинський. (Літ.-Наук. Вібліот. с. І. ч. 107). Льв., 192, 8°.

Минулий рік приніс з собою і давно потрібні у нас шкільні підручники. А власне:

О. Степовик. *Арифметичний або щотний задачник*. Вид. книгарні І. Маркевича. Полтава, стр. 180, 8°. Дуже цінна книжка, пристосована до вимог українського школяра.

Залозний. *Коротка граматики української мови*. Частина перша. Видання книгарні Г. І. Маркевича. Полтава, стр. 68, 8°. Д. Залозний пренарував галицьку граматику, не оглядаючись на особливости мови України російської. Книжка його безперечно здасться, але матиме тільки дочасне значіння, поки не з'явиться иншої, в якій узято буде на увагу закони мови нашої України.

Український буквар, з малюнками. *Склав Норця*. Видання Є. Череповського. Київ, стр. 48, 8°. Букварь Норця найкращий з тих, що дав нам рік 1906, але і в ньому чимало є хиб, найбільше що до форми, помилки проти української лексики і граматики (помилки проти фонетики: голубь, кровь), неконсенвенції в формах (вівчар і крамарь, буквар і лікарь), недодержано правопису: синє море (порівн. синє мій, синє!). Нарешті в кінці додано «об'ясненіє для учащихъ» — чомусь по російськи! Не вважаючи на усі дефекти, букварь д. Норця книжка безперечно користна і годяща для науки.

Пухальський И. С. *Украинський початковий букварець*. Полтава, стр. 23, 8°. Ця книжка не на користь, а на шкоду українській справі. Автор вигадав власний правопис і власну систему навчання. Ось зразок його правопису: «Стало будь наша мова складунця з згукив, а

нишці, чы й дрюкуця буквами. Що-б вивчыця чытатъ, трэба вивчыть вси ци згукы, або буквы в азбуци й ще раз нагадуо, цю трэба разом вчыця и писать их. Ну тэпэр як вивчылы вси згукы, чытайтэ»... Краще було д. Пухальському сидіти та не рипатися з такою «творою»...

Український буквар. По підручнику А. Потебні уложила С. Русова. Спб., стр. 36, in 16°. (Видавня «Благотвор. Общества издав. общепольз. и дешевыхъ книгъ», № 46). Дуже гарно видана книжка,—краще за всі інші букварі, але, як і всі інші, з де-якими хибами і що до лексики, і граматики, і вибору матеріалу.

Спинул. ц. к. інспектор укр. нар. шкiл. Подрібний розклад вступнихъ вправ до читаня і писаня. Вашківці на Ч., стр. 16, 16°. (Відбитка з „Проміня“).

Ю. Д. Як у світі жити? Тарнополь. Вид. «Молодіж», 182, 16°. Ц. 2 кор.

Сіян Н. Рядові вправи (муштра) для сокільських товариств (в скорочено), ч. 2. Видавництво Тов. гімн. „Сокіл.“ У Льв., стр. 7.

Господа нашого Ісуса Христа святе Євангеліє від Матфея, славянською й українською мовою. Москва. Синодальная типографія, стр. 160, 16°. На окремій картці образ евангелиста Матвія. Це перше в Росії давно сподіване видання євангелія,—мабуть чи не найкращий з усіх інших славянських перекладів. В установі та перевірюванні тексту брали участь деякі члени Академії Наук та спеціалісти-знавці української мови і святого письма. За короткий час (за кілька місяців) Євангеліє од Матфея розійшлося в двох виданнях.

Яструбецький Г. Промова священника о. Гната Яструбецького, виголошена під час вінчання Григорія та Марії Вдовиченків. На спомин 20 серпня року 1906, село Антопіль. Київ, стр. 3, 8°.

Цариця мая, Марія. З наук на місяць май уложив свящ. Юліан Дзерович, катехитик женської віділової школи в Бродах. Жовква, з печатні О. О. Василян.

V. Беллетристика.

Усього за рік 46 окремих видань: 24 в Росії, а 22 заграницею. З того числа: 17—у Києві, 3—у Полтаві, 3—у Петербурзі, 1—у Харківі; заграницею: 17—у Львові, 2—в Чернівцях, 1—в Тернополі, 2—в Америці, в Скрантоні.

Руска письменність, т. III. Твори Маркіяна Шашкевича, Якова Головацького, Николи Устияновича, Антона Могильницького. Видання товар. «Просвіта». Львів, стр. 624, 8°. Видання творів старих галицьких письменників далеко не повне: не подано цілого Шашкевичового перекладу короледворського рукопису, немає вірша Шашкевича «Верніться, пісні родимі».

Гребінка Євген. *Українські твори.* Видавництво «Вік». «Українська бібліотека», № 18, стр. 93, 8°. Уміщено: поему «Полтава», 29 байок, п'ять поезій і прозаїчні проби: «Так собі до земляків» та «Дозобачення». З початку книжки додано невеличке (4 стр.) передне слово С. Сфремова: життєпис та коротенька оцінка Гребінчиних творів. Видання гарне, чепурне, як і взагалі видання «Віка».

И. Нечуй-Левицький. *Повісти й оповідання, т. IV.* Друге видання. Київ. Стр. 370, 8°. Тут надруковано: Над Чорним морем і Київськи прохачі.

Франко. I. *Маніпулянтка й інші оповідання.* Львів, стр. 195. (Літерат.-Науков. Бібліот. с. I. ч. 101). Зміст: Місія, Чума, Куди діваються старі роки, Як пан собі біди шукав, Як русин тонкся по тім світі, Наша публіка, Свиня, Як згода дім будувала, Доктор Бессервіссер, Із галицької «Книги Битія», Бодяка, Хома з серцем і Хома без серця. — В цій збірці «Із галицької книги Битія» з'являється вперше. Збірка, звичайно, має великий інтерес.

Франко. I. *Місія, Чума, Казки й Сатири.* Львів, стр. 194. (Літерат.-Науков. Бібліот. с. I. ч. 108). Зміст: 1) Маніпулянтка, 2) Лешинна челядь, 3) Між добрими людьми, 4) Чи здуріла?

На шляху. *Літературний альманах, виданий академічним товариством „Союз“ в Чернівцях* в пам'ять 30-тих роковин свого заснування. В Чернівцях, стр. 102+2, 16°. В цьому альманаху взяли участь самі молоді люде, що або ледве почали літературну кар'єру, або ще тільки починають її. Домінуючий мотив їх писань — кохання.

Григорій Квитка-Основяненко. *Купований розумь.* Оповідання. (Дешева сільська-бібліотека, № 9). Видання Е. Череповського. К. 16, 16°.

И. С. Нечуй-Левицький. *Надъ Чорнымъ моремъ.* Повість. Друге видання. Видання Е. Череповського. К., 257, 8°. (З портретом автора).

Івань Нечуй-Левицький. *Стари гультяи. Оповідання.* Друге видання (Дешева сільська Бібліотека, Ч. 6). Видання Е. Череповського. К., 70, 8°.

Івань Нечуй-Левицький. *Пропаци. Повість.* (Дешева сільська бібліотека, ч. 3). Видання Е. Череповського. К., стр. 94, 8°.

Івань Нечуй-Левицький. *Кайдашева сімья.* Повість. Видання третє. (Дешева сільська бібліотека. Ч. 2). Видання Е. Череповського. К. 196, 8°.

Івань Нечуй-Левицький. *Баба Параска та баба Палажка. Оповідання.* (Дешева сільська бібліотека, № 4). Видання Е. Череповського. К.. 139, 16°.

Івань Нечуй-Левицький. *Пряттели. Оповідання.* Видання п'яте. (Дешева сільська бібліотека, № 10). Видання Е. Череповського. К., 47, 16°.

И. С. Нечуй-Левицький. *Кыивски прохачи.* Повість. Кыивъ, стр. 113, 8° (з портретом автора). Вид. Е. Череповського.

Грінченко Б. *Соняшний промінь.* Повість. Видання друге. У Києві, 276, 8°. Нове видання одної з найкращих повістей Б. Грінченка.

Грінченко Б. *Сам собі пан. Оповідання.* К., 29 стр. (передрук з „Громадської Думки“). Цікаве оповідання, яке з захватом читається на селі.

Нобілянська О. *До сестри. Новелла.* (Л.-Наук. Бібл. Львів, с. I, ч. 90).

Моцюбинський. *У грішний світ.* (Л.-Наук. Бібл. с. I, ч. 88). Львів.

Кримський А. *Бейрутські оповідання.* Київ, стр. 72, 8°. (Відбитка з «Нової Громади»).

Чернявський М. *Весняна повідь.* Повість. Київ. (Відбитка з «Київ. Старини»).

Грушевський М. *Бех-аль-джугур.* Оповід. Львів.

Мирний П. Сон. Різдвяна приповідка. Полтава. Вид. „Рідного Краю“, № 1.

Левицький М. *Петрусивъ сонъ.* Оповідання. Спб., стр. 23. (Вид. „Благотворит. Общ.“, № 44). Гарно, цікаво написане оповідання з тією тенденцією, що вчиняти єврейські погроми — безглузде та несовісне діло.

Винниченко В. (Деде). *Темна сила*. (З натури). Вид. „Пзд. Комит. Харьк. Общ. Грам. № 125“. Харьк., 16. 8°. Малюнок з тюремного життя політичних. Написано талановито й колорітно.

Деде В. „Садатикки!“ Малюнок із селянських розрухів **Полуботок М.** *Військо і народ*. Видавн. „Борьба“, № 5. стр. 29, 16°.

Євген Мандичевський. *Судьба. Оповідання*. Тернопіль, стр. 100, in 8°.

Будій А. Мрії й дійсність. Полтава. Вид. „Рідного Краю“, № 2.

Оправхата Петро. *З записної книжки сільського стражника*. Полтава. Вид. „Рідного Краю“, № 4.

Будзиновський. *Хрунь і чорт*. Львів, 24 стр. in 8°.

Л. Пахаревський. *Довгий ряд днів. Оповідання*. Київ, стр. 14. (Відб. з „Кієвской Старини“).

Антін Володиславич. *Із книги життя*. Нариси. Львів, стр. 130, in 8°. Зміст: Молитва вірних, Ярмарок, Circulus vitiosus (Пісня молодости. Пісня любови. Пісня житя. Школа житя. Шлюбна жінка), Серед шляху, Дуєт, Бодай у сні, В антракті, Перед кладкою, Серце, Лекції педагогії, §§, Перед відїздом.

А. Серафимович. *Степові люди. З життя в донських степах*. (Видавництво ім. А. Бончевского. Читальня Ч. 4). Скрентон, в друкарні „Свобода“, стр. 32.

Марта Борецна. *Історичне оповіданє*. (Вид. „Руск. Товар. педагогічного“, ч. 82). У Львові, 72, in 8°.

Віра Лебедова. *Під нову зорю*. Новорічний образок. (Виданє редакції „Гайдамаків“, Льв., 8, 8°.

Гыльна Івань. *Жныва*. Книгоиздательство „Новый Мирь“. Петерб., 7 стр., 8°.

Молода Муза. І. Василь Пачовський. *Жертва штуки*. Льв., 48, 8°. Модернистичне оповідання невисокої марки.

Толстой Л. *Козаки. Кавказьке оповідання 1852 р.* Переклав Гнат Хоткевич. (Літер.—Наук. бібл., с. I, ч. 123).

Толстой Л. *Кавказькі оповідання*. (Літер.—Наук. бібл. с. I, 128—129). Львів, стр. 176, 16°. Зміст: Набіг, оповідання добровольца, Рубанка ліса, оповідання юнкера, Стріча в відділі з московським знайомим. З кавказьких записок князи Нехлюдова.

Іван Тургенєв. *Кляра Міліч* (Л.—Наук. бібліот. с. II, ч. 131—132), Льв. стр. 252.

Марк Твайн. *Пригоди тома Соера. Переклав Юліян Пайнкевич*, (Л.-Наук. Бібліот. с. 1, ч. 98).

В. М. Станюнович. *Емігрант.* (У додатку: Під цю пору, М. Ю. Здановської; У шахті, С. Чекаленка). Видавництво ім. А. Бончевського—Читальня, ч. 22. Скрантон, стр. 32, 8°.

Семака Є. *Село Гортони. Оповід. Після др. Гроса приладив для народу Євгеній Семака.* (Видання «Рускої Бесіди» в Чернівцях. ч. 184—185). Чернівці, стр. 69+3, 8°.

Прус Болеслав. *Фараон. Повість в трьох томах.* Перекл. з польськ. О. Пашук. Львів, 176+339+279. (Накл. ред. «Діла»). (Бібліотека найзнаменитших повістей, т. LXX—LXXII).

Тисяча й одна ніч. Арабські казки. II. Переклав Михайло Лозинський. Львів, стр. 250, in 16°. (Літерат. — Науков. Бібліотека, ч. 124—126). Сюди увійшли: Історія кравця і горбатого, Алі Нур ед—Дін і Еніс ель—Джеліс, Ганем божевільний невільник любови.

Андерсен Х. *Казки. Попереказала М. Загірня.* У Києві, 1906, 245, 16°. Переклад дуже добрий, — цьому порукою імя М. Загірньої, одного з найкращих популяризаторів українських.

Загірня М. *Чередникъ и дівчина та інші.* Попереказувала М. Загірня. Видавництво «Викъ», № 52. Коштомъ книгарни „Кіевскої Старини“. У Києви, 1905 (але вийшла книжка року 1906), стр. 82, 16°.

VI. Поезія.

Усього 24 окремих видання: 13 на Україні російській, 9—загрянцею. З того: у Києві—6, в Полтаві—5, Придуках—1, в Балті—1, Москві, 1; загрянцею: у Львові—7, у Чернівцях—3.

І. Франко. *Semper tiro!* Збірка поезій. Льв., стр. 135.

Філянській. *Лірика. Т. перший.* Москва, CLX, in 8°. Серед віршив Філянського єсть дуже непогані.

Тексти дум та пісень з концерту Гната Хоткевича. У Львові, 20, 8°.

Пісні боротьби. Видання «Селянської Волі». Харків.

Український Декламатор „Досвітні огні“. *Збірка поезій и прозы до читання и декламації.* Упорядкувавъ Б. Гринченко. Київъ, 1906, 1—479, 1—16 (ноти). Видання Е. П. Череповського. Солідно

впорядкований збірник із зразків найкращих творів наших поетів та перекладів з Гейне, Беранже, Луйга, Шамиссо, Байрона, Штефі, Апухтіна та інших. Додано ноти—«Саффо» (музика М. Лисенко) та «Наука» (Руданського) і «Смутні картини» (Б. Грінченка) — музика М. Левіцького.

Коваленко О. *Український декламатор „Розвага“*. Артистичний збірник поезій, оповідань, монологів, жартів, сатір і гуморесок. З портретами поетів, письменників і артистів. Музика М. Лисенка і К. Стеценка. Вид. Ів. Самоненко. Видання друге доповнене. К., 576, 8°. Гарне видання, містить в собі крім творів справді великої вартости, усякі друго- і третерядні і зовсім не варті до друку речі.

Січовий батько. *Збірник пісень патріотичних і січових*. Чернівці, 64 стр., in 16°. Побіч гарних і з літературною вартістю пісень, є й такі, які не визначаються нічим.

Одинокий М. *Збірник творів*. Том I. Полтава, 206, 16°. (В збірнику 24 поезії).

Одинокий М. *Гончарь (Нарис)*. Писано в 1901 р. Полт. 23, 16°.

Одинокий М. *Заповіт сім'ї на могилі матері*. (Правдивий нарис). Писано в 1902 році. Полт., 15, 16°.

Одинокий М. *Зустрічі*. (Малюнки з натури). Писано в 1903 р. Полтава, 22, 16°. Заміри автора не лихі, ідейні, як би тільки виложено було їх не віршом.

Поезії Осипа Юрія Федьковича. *Вибір з першого повного видання для ужитку молодіжці*. *Зладив Іл. Кокорудз*. У Льв., стр. 410, 8°.

Остап Луцький. *В такі хвили. Поезії* (1902—1906). Львів. Накладом М. Величковського і Сп. Львів, 56, 16°. Вірші з великими претензіями, але малої вартости.

Іван Галайда. *Збірничок Січових пісень*. («Крайцарове видання ім. Тараса Шевченка»). Чернівці, з друкарні І. Віглера. Книжечка складена з різних віршів і пісень уже відомих дрюком, або нових та таких, що краще б лишилися невідомими.

Карманський Петро. *Ой люлі, смутку. Ліричні поезії*. Львів, 82, 8°. Зміст: Передне слово, М. Яцкова; Ой люлі, люлі. З пісень любови, В обіймах смутку, На сій долині сліз, Хвиля знемоги, Надгробні стихирини, Псалми.

Автор, ще молода людина, визначається справжнім поетичним хистом... Де які вірші його великої поетичної вартости.

Красовченко Л. *На рідному полі.* На користь „Просвіти“. У Києві, 10, 16°. Збірничок віршів молодого поета—не шкодливих нічим, одначе і не видатних.

Л. Гриневич А. святи. *До Бога! Євангельски наголосы.* Балта, стр. 32, in 16°. Вірші на євангельські мотиви, часом зовсім не погані. Мова в брошюрі досить не чиста.

О. Павло Штопало. *Цвіти Марії. Поезії в честь Матери Божої.* Львів, стр. 49. Вірші нічим не цікаві.

Ів. Федорченко. *Іродіада. Богоблудниця. Над Россю.* Видавництво „Ранок“ № 5. К., 87, 16°. Вірші, яких, на жаль, плодиться що року без міри, без ліку. Заголовки претенціозні. Чому наприклад „Богоблудниця“ коли ні про яку богоблудницю власне немає й мови?

Яричевський С. *Горемир. Поетична казка.* Чернівці, стр. 21.

Тищенко В. *Перші звуки. Збірник поезій.* Прилуки, стр. 41.

Александр Пушкин. *Казки.* I. Казка про царя Салтана. II. Про золотого півничка. Переклав Дмитро Юсифович. У Львові, стр. 42, 8°.

Лермонтов. Н. С. Пухальський. *Мыхайло Орша. З Лермонтова.* Полт., стр. 44, in 16°. Кенський переспів відомої поеми Лермонтова.

Шіллер. *Орлеанська діва.* Романтична трагедія. Український переклад Ів. Стеценка. Всесвітня Бібліотека, ч I. К., стр. 122. 8°.

Ще не вмерла Україна! (для хора і піаніно). Слова П. Чубинського. Музика К. Стеценка. К., стр. 4, 8°. Видавництво „Ранок“, № 7.

VII. Драматичні твори.

Усього 13 пєс: 8 в Россії, 5—загрянницею. В Россії: 4 — у Києві і по 1—в Чернягові, Прилуках, Полтаві і Катеринодарі. Загрянницею: 3—у Львові, 2—в Америці, в Скрентоні.

Б. Грінченко. *На новий шлях. Драма на п'ять дій.* У Києві, 2+64, 8°.

М. Кропивницький. *Розгардіяш. Твора на 4 дії.* Київ, стр. 42, 8°. (Відбитка з „Кієвскої Старини“).

Хотевич Г. *Лихоліття.* Хроніка початку ХХ віку. В 5 діях. Винагороджена першою премією на конкурсі Виділу краевого р. 1906. (Відбитка з „Літерат.-Науков. Вістника“). Льв. 12, 8°.

Є--в. *Шляхта*. Драматичні сцени в 4 діях. Чернігів, 63 стр. В песі немає зовсім драматизму; це скоріш повість на стару, давно відому тему.

Колесниченко. *Шиймав облизня*. Жарт на 1 дію. Полт. 40, 16^о. Нічого не варта річ.

Доброскок Г. В. *Січовий орел. Исторична драма у 5 діях*. Єкатеринодар, стр. 72, 8^о.

А. Т. Грабина. *Пекельне діло, або кривава зрада*. Драма у 3 діях зь співами н танцями. Прилуки, стр. 60, 8.

Овчинниковъ В. П. *Панська гвористь, або не берись жінку обфруты*. Жартъ въ 1 дїи зь співами та танцями. Присвячується М. И. Бонавичъ. К., 34, 8^о.

Урманецъ. *В старім і новім краю*. Образ з сучасного життя в 4 відмінах. (У додатку: *Стадник*. Оповідання (ч. 27 - 28. Видавництво ім. А. Бончевского. Р. III., липець-серпень. 1906. Читальня). Скрентон, 47, 16^о. Книжка — моралізаторского змісту: пропагує заводити економічні і просвітні товариства, показує як не гарно уживатися і т. д. Оповідання *Стадник* зовсім маловарте.

Ф. Крафт. *Стріляй на смерть!* Робітнича драма в 1 дії. З англійського переклав Ст. Макар. (Читальня. Видавництво ім. А. Бончевского, ч. 25). Скрентон. Па, стр. 32, 8^о.

Михайло Дивосир. *Житє і слава Тараса Шевченка*. Образ сценічний в 5 відслонах. Львів. Стр. 24. 8^о (Видання редакції „Дзвінка“).

Іскра Василь. *Вертеп*. Різдвяні сцени. (Видання редакції „Гайдамаки“). Льв., 16, 8^о.

А. Чехов. *Освідчення*. Жарт на одну дію. В перекладі К. Лоського. К., 16, 16^о. Переклад зроблено не кепсько, але з дуже значними локалізмами (Холмськими провінціалізмами).

Інформаційні видання.

Усього за рік окремих видань—29: 20 за границею і 9 в Росії. Заграницею: у Львові—10, Чернівцях—5, Теріополі—1, Жовкві—1, Перемишлі—1, Коломні—1, в Америці, в Скрентоні—1; в Росії: у Київі—5, в Одесі—2, Кам'янці-Подільському—1, Петербурзі—1.

Сергій Маслов. *Рукописи Софійської Кафедри в Києві.* (Відбитка з «Записок Наук. Тов. ім. Шевч.» т. LXXII). У Львові, 20, 8°.

Українська драматургія. *Збірка бібліографічних знадобів до історії української драми і театру українського (1815—1906).* Зібрав і впорядкував М. Комаров. Одесса, 1—VI, I — 229, in 8°. Про цю книжку—див. в 1 книжці «Україні».

В. Доманицький. *Словарик. Пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів.* Київ, стр. 1—128, in 16°.

Программа української демократично-Радикальної партії. *Видання україн. Демократ.-Радик. партії, № 17, 8 стр.*

Программа конституційно-демократичної партії, вироблена установчим зїздом партії. Спб., стр. 9, in 8°.

Программа української народньої партії. В Чернівцях. З друкарні товариства „Руська Рада“, стр. 47, 8°.

Статут українського товариства „Просвіта“ в Одесі. Уставъ українського Общества „Просвіта“ в Одесѣ. 7+7, in 16°.

Статут Подільського українського товариства „Просвіта“. Устав Подольського українського Общества „Просвіта“. К.-Под., 8, 8°.

Статут товариства „Просвіта“ у Києві, заснованого в пам'ять Тараса Шевченка. У К., 14, 16°.

Проект статуту Всеукраїнської спілки учителів і діячів народної просвіти. Київ, 8 стр. 16°. (Відб. з «Гром. Думки»).

Звіт дирекції ц. н. гімназії Франц—Йосифа I в Тернополі за рік шкільний 1905/6. Накладом фонду шкільного. Тернопіль, 1906, 58, 8°.

Хроніка Українсько-руського наукового товариства імени Шевченка у Львові. Вересень—грудень. Вип. IV. Ч. 24. 1906, стр. 36.

Хроніка Наукового товариства імени Шевченка у Львові. Вип. I. ч. 25. Спровоздає за р. 1905. Львів, 50, 8°.

Хроніка Наукового товариства імени Шевченка у Львові. Вип. II. ч. 26. Спровозданне за місяці: січень—цвітень. Львів, стр. 26, 8°.

Хроніка Наукового товариства імени Шевченка у Львові. Вип. III. ч. 27. Справозданне за місяці: май—серпень. Львів, стр. 24, 8°.

Календарь Просвіти. Рік перший: Київ, 162+VI, in 16°. В календарі, крім спеціальної календарної частини, цілий ряд науково-популярних і публіцистичних статей: «Де ми і скільки нас» (Б. Грінченка), «Про давній лад на Україні» (В. Доманицького), «Відродження України» (М. Павловського), «Іван Котляревський» (Б. Грінченка),

«Тарас Шевченко» (В. Доманицького), «Якої нам треба школи» (Б. Грінченко), «Наші товариства» (Д. Дорошенко), «Як рятувати при наглих випадках та каліцтвах» (М. Левицького), «Перша поміч хворій скотині» (В. Королева), «Очкування чи коліровка» (С. Чикаленка).

Промінь. *Перший український календар на 1907 рік.* Зложив О. Перекрестов. Видавництво «Початок». К., 58, 16 + оповістки (з портретами письменників). Календар містить більш передруки старого. Невідомо для чого місяці мають не ті назви, що звичайно прийнято.

Зарицький Р. *Ілюстрований музичний календар на рік звичайний 1906. Рочник третій.* У Львові, стр. 8+36.

Веселка. *Ілюстрований календар.* Чернівці, 1907 (вийшов в 1906).

Календар „Щастя“ на рік 1907. Чернівці.

Ілюстрований народний календар товариства „Просвіта“ на рік звичайний 1907. Річник XXX. Коштом і заходом товариства «Просвіта». У Львові, ст. 32+40+80, 8°.

Іскра. *Календар для українських учителів на рік 1907.* Видавці: Осип Безпалко, Кость Кракалія. Чернівці, 124+36, 8°.

Християнський календар місіонера на 1907 рік. Зладив о. Іларіо Березовський ЧСВВ. Жовква, 160, 8°.

Календар для руских школярів на рік 1907. Накладом К. Кракалія, Рочник I. Чернівці, стр. 32, 8°.

Запорожець. *Календар для народа на рік звичайний 1907.* Накладом др. К. Трильовського. Коломия, стр. 226.

Календар „Сонільство“ на рік 1907. Накладом „Сокільського Базару“ у Львові.

Читальня. Календар на рік 1906. (Видавництво ім. А. Бончевського, ч. 19—20). Scranton, Pa, стр. 48, in 8°.

Шематизмъ всего клира греко-католицкого митрополитичои архієпархїи львівскои на рікъ 1906. Львів, стр. 416, in 8°.

Шематизмъ всего клира греко-кат. епархїи соединенныхъ перемыскои, самборскои и сяндюцкои на рікъ 1906. З печатнї Іосифа Стифіого (Черемисьль) LXII+530, in 8°.

Зводячи усе до купи, що було нам відомо з виданнів р. 1906, бачимо, що хоча числом назвиськ Галичина нас і не дуже переважає (152 назвиська проти 116), одначе коли згадаємо галицькі наукові, солідні праці, з одного боку, і дрібні найбільше метелики та тоненькі брошюрки російських видань, — з другого, то порівняння вийде зовсім не на користь українських виданнів в Росії. Що до місця виданнів, то в 1906 році центрами видавництва були: у нас Київ (59 назв), а заграницею — Львів (118, — мало не половина усих). За цими двома осередками ідуть: Петербург (22 видання) і Чернівці (16); далі — Полтава (15), Харків (7), Скрантон в Америці (6), Жовква (4), Тернопіль (4), Одеса, Прилуки і Москва (по 2), Чернягів, Житомир, К.-Подольск, Катеринодар, Балта, Гайсин, Острог, Стрий, Перемишль, Коломия, Вашківці (по 1).

Безперечно, що українська література чимало поступилася наперед в році 1906, коли порівняти з попередніми роками, але коли взяти на увагу, що літературний здобуток минулого року — це здобуток цілого 25 мільйонного народу, то тішитися добрими наслідками не доводиться, а тільки лишається маріти, що не далекий вже той час, коли теперешні одиниці — обернуться в сотні видань, а десятки — у тисячі. Будемо сподіватися...

В. Доманицький.
